

Октавия Е. Бътлър „Зора“, книга 1 от „Ксеногенезис“

Жива!

Все още жива.

Жива... отново.

Пробуждането беше трудно както винаги. Най-голямото разочарование. С мъка пое достатъчно въздух, за да прогони кошмарното усещане за задушаване. Лилит Аяпо лежеше задъхана и тялото ѝ се тресеше от усилието. Сърцето ѝ биеше твърде учестено, твърде силно. Тя се сви на топка като зародиш, безпомощна. Кръвообращението започна да се връща в краката и ръцете ѝ на вълни, с краткотрайни, остри болки.

Когато тялото ѝ се успокои и се примири с реанимирането, тя се огледа наоколо. Стаята беше слабо осветена, въпреки че при другите Пробуждания нямаше никаква светлина. Стаята не само *изглеждаше* осветена, *наистина* беше осветена. При едно предишно Пробуждане бе решила, че реалността е това, което се е случило, което е успяла да долови. Беше ѝ хрумвало – за кой ли път – че може да е луда или дрогирана, болна или ранена. Нищо от това нямаше значение. Не можеше да има, докато беше затворена по този начин – безпомощна, сама и в неизвестност.

Тя седна, като се олюля замаяна, а после огледа останалата част от стаята.

Стените ѝ бяха светли – може би бели или сиви. Леглото ѝ беше същото както винаги – солидна платформа, която сякаш беше израснала от пода и потъваше леко при докосване. В отсрещната страна на стаята имаше врата, която вероятно водеше към тоалетната. Обикновено ѝ осигуряваха тоалетна. На два пъти това не се случи и тя беше принудена да кляка в някой от ъглите на тесния кубикъл без врата и прозорци.

Отиде до вратата и надърна в полумрака, като този път отбеляза със задоволство, че има баня. В тази не само имаше тоалетна и мивка, но също така и душ. Лукс.

С какво друго разполагаше?

С много малко. Имаше друга платформа, с около стъпка по-висока от леглото. Можеше да се използва за маса, въпреки че нямаше стол. На нея имаше разни неща. Тя видя първо храната. Беше обичайната каша на бучки или някакво вариво с неразпознаваем вкус, сипано в купичка, която също ставаше за ядене, но щеше да се разпадне и изчезне във въздуха, в случай че изядеше само храната.

До купичката имаше още нещо. Не можеше да го види ясно, затова го докосна с ръка.

Плат! Сгъната на купчинка дреха. Сграбчи я, изпусна я в нетърпението си, вдигна я отново и започна да я облича. Светло на цвят, стигащо до бедрото яке и широки дълги панталони, направени от някаква хладна, извънредно мека материя, която я накара да мисли за коприна, въпреки че по някаква неизвестна причина знаеше, че това не може да е коприна. Якето прилепна върху нея от само себе си и остана затворено, след като се загърна в него, но се отвори лесно, когато дръпна предните лицеви капаци. Начинът, по който се разделиха, я накара да мисли за велкро, но такова не се виждаше. Панталоните се затваряха по същия начин. Не ѝ бяха давали дрехи от първото Пробуждане до сега. Много пъти беше молила за това, но без резултат. Вече облечена, се почувства в по-голяма безопасност, отколкото когато и да било по време на пленничеството си. Това чувство беше лъжливо, но тя се бе научила да се наслаждава на всяко удоволствие, на всяка добавка към нейното самоуважение, до която можеше да се докопа.

Докато отваряше и затваряше якето си, ръката ѝ докосна дългия белег на корема. Беше го получила някак между второто и третото Пробуждане, беше го изследвала боязливо, чудейки се какво са направили с нея. Какво беше спечелила или загубила и защо? И какво друго е можело да се направи? Вече не притежаваше тялото си. Дори плътта ѝ можеше да бъде рязана и шита без нейно съгласие.

При някои от по-късните Пробуждания се ядосваше от мисълта, че е имало моменти, в които бе изпитвала благодарност към хората, които я бяха осакатили, защото я бяха приспали по време на операцията и за това, че я бяха направили толкова добре, без да ѝ причинят болка или някакъв физически недъг.

Потърка белега си и проследи с ръка контура му. Накрая седна на леглото и изяде блудкавата храна, като довърши и купичката просто за да смени вкуса в устата си, а не защото беше още гладна. После започна най-старото и безплодното от всичките си занимания: да търси някаква пукнатина, някакъв глух звук в стената, някакъв знак, че има изход от нейния затвор.

Беше го правила при всяко Пробуждане. При първото беше викала, докато търсеше. Като не получи отговор, започна да крещи, после плака и руга, докато си загуби гласа. Удря по стените, докато ръцете ѝ не почнаха да кървят и се подуха гротескно.

Нямаше никакъв отговор, шепот дори. Нейните похитители разговаряха с нея само когато бяха готови, не преди това. Никога не се показваха. Тя си оставаше изолирана в кубикъла, а гласовете им идваха отгоре, като светлина. Не се виждаха никакви високоговорители, както и не се виждаше откъде точно идва светлината. Целият таван беше високоговорител и източник на светлина, а може би и вентилатор, тъй като въздухът беше непрекъснато свеж. Представяше си, че е в някаква голяма кутия, като плъх в клетка. Може би горе имаше хора, които я наблюдаваха през стъкло или някаква видеоапаратура.

Защо?

Нямаше отговор. Започна да пита похитителите си, когато те най-накрая почнаха да говорят с нея. Отказаха да ѝ отговорят. Задаваха ѝ въпроси. Отначало прости.

На колко години е?

На двайсет и шест, си помисли наум. Още ли беше на 26? Колко време са я държали затворена? Не ѝ казаха.

Била ли е омъжена?

Да, но той загина, загина много отдавна и вече не можете да го пипнете, не можете да го вкарате в затвора си.

Имала ли е деца?

О, боже. Едно дете, и то загина с баща си. Син. Отиде си. Ако имаше отвъден свят, сега сигурно щеше да е претърпял.

Имала ли е роднини?

Това беше думата, която използваша. *Роднини*. Двама братя и сестра, сигурно са мъртви както и останалите членове на фамилията. Майка □ беше починала отдавна, баща ѝ сигурно също е мъртъв, разните лели, вуйчовци, братовчеди и племенници... вероятно също са мъртви.

Каква е била по професия?

Не е имала професия. За няколко кратки години работата ѝ беше да се грижи за сина си и съпруга си. След като загинаха в автомобилната катастрофа, тя се върна обратно в колежа, за да реши какво да прави с живота си.

Помни ли войната?

Идиотски въпрос. Може ли някой, който я е преживял, да я забрави? Една шепа хора се опитаха да убият цялото човечество. И за малко да постигнат целта си. Тя успя да оцелее благодарение на късмета си, само за да бъде заловена от бог знае кого и хвърлена в затвор. Тя предложи да им отговори на въпросите, ако я пуснат да излезе от кубикъла. Те отказаха.

Предложи им да размени своите отговори срещу техните. *Кои бяха те? Защо са я задържали? Къде се намира?* Даваш отговор, получаваш отговор. Те отново отказаха.

И тя отказа да им отговаря, не обръщаше внимание на тестовете – на физическите и умствените способности, които искаха да ѝ направят. Не знаеше какво ще ѝ причинят. Ужасяваше се при мисълта, че може да бъде наранена или наказана. Но почувства, че трябва да рискува и да преговаря, да се опита да спечели *нещо*, въпреки че единствената ѝ конвертируема валута беше сътрудничеството.

Нито я наказаха, нито преговаряха. Просто престанаха да разговарят с нея.

Храната продължаваше да се появява мистериозно, докато тя спеше. Водата си течеше от крановете в банята. Имаше осветление. Но извън всичко това не се случваше нищо, нямаше никой, нямаше звуци, освен ако не бяха издадени от нея, нямаше нищо, с което да се забавлява. В стаята бяха само двете платформи – леглото и масата. Не искаха да се отделят от пода, колкото и да издевателстваше над тях. Петната бързо избледняваха и изчезваха от повърхността им. Напразно прекарваше часове наред, опитвайки се да ги разруши. Това беше едно от заниманията, които ѝ помагаша да не загуби напълно разсъдъка си. Другото беше опитът ѝ да достигне тавана. Но на каквото и да се качеше, не можеше да скочи до него. Веднъж експериментира и хвърли по тавана паницата с храна – най-доброто си налично оръжие. Храната се пръсна по него, от това заключи, че повърхността му е твърда, не е прожекция или някакъв трик с огледала. Но може би не беше толкова дебел, колкото стените. Можеше дори да е от стъкло или тънка пластмаса.

Така и не разбра.

Беше си съставила цяла серия от физически упражнения и щеше да ги прави всеки ден, ако имаше някакъв начин да разбере кога свършва един ден и кога започва друг и да различи деня от нощта. Просто ги правеше след периодите на продължителен сън.

Спеше по много и беше благодарна, че тялото ѝ се отзоваваше на нейните редуващи се настроения на страх и отегчение, като ѝ даваше възможност да спи често. Безболезнените пробуждания от тези дрямки постепенно започнаха да я разочароват по същия начин както големите Пробуждания.

Голямо Пробуждане от какво? От наркотичен сън? Какво друго можеше да е? Не беше ранена във войната, не беше молила и нямаше нужда от медицински грижи и въпреки всичко беше тук.

Пееше песни и си припомняше книги, които беше чела, филми и телевизионни сериали, които беше гледала, семейни истории, които беше чувала, фрагменти от миналото, които ѝ се струваха толкова обикновени, когато управляваше сама собствения си живот. Измисляше си истории и спореше сама със себе си за неща, които едно време ѝ се струваха толкова важни, опитваше *всичко!*

Времето течеше бавно. Тя не отстъпваше, не разговаряше с похитителите си, само ги ругаше. Не им предлагаше сътрудничество. Имаше моменти, в които се питаше защо е толкова упорита. Какво щеше да загуби, ако отговори на въпросите им? Какво щеше да загуби освен страданието, изолацията и тишината? Но въпреки всичко упорстваше.

Имаше моменти, когато не можеше да спре да си говори сама на глас, когато ѝ се струваше, че всяка мисъл, която се появи, трябва да бъде изговорена. Правеше отчаяни опити да бъде тиха, но думите някак си отново започваха да се леят от устата ѝ. Помисли си, че ще започне да губи разсъдъка си, че вече го е загубила. Започна да плаче.

След известно време, както седеше на пода и се поклащаше, и мислеше за това, че полудява, а и вероятно говореше на глас, нещо проникна в стаята – някакъв газ може би. Тя падна назад и се унесе в нещо, за което по-късно си помисли, че е било вторият ѝ по-продължителен сън.

При второто Пробуждане – дали беше часове, дни или години по-късно, тя не знаеше – похитителите отново започнаха да ѝ говорят, да ѝ задават същите въпроси, сякаш не

бяха ги задавали преди. Този път тя отговаряше. Лъжеше, когато поиска, но винаги отговаряше. Дългият сън ѝ беше подействал лековито. Пробуди се, без да е особено склонна да изговаря мислите си на глас или да плаче и да се клати напред и назад на пода, но паметта ѝ беше непокътната. Много добре си спомняше периода на дългото мълчание и изолацията. Даже невидим инквизитор беше за предпочитане.

Въпросите станаха по-сложни, даже по време на последните Пробуждания преминаха в разговори. Веднъж пуснаха дете при нея – малко момче с дълга, права черна коса и опушенокафява кожа, по-светла от нейната. Не говореше английски и се страхуваше от нея. Беше на около пет години, малко по-голям от Айри, нейният син. Да се пробуди до нея на това странно място, сигурно беше най-страшното нещо, което се беше случвало на това малко момче.

Първите си часове с нея ги прекара или скрит в банята, или свит в най-отдалечения ъгъл на стаята. Отне ѝ дълго време да го убеди, че не е опасна. След което започна да го учи на английски, а той нея на езика, който говореше. Името му беше Шарад. Тя му пееше песни и той ги научаваше моментално. Пееше ѝ ги без почти никакъв акцент. Не можеше да разбере защо и тя не може да направи същото, когато той ѝ пееше.

Най-накрая научи песните. Това упражнение ѝ допаднаше. Всяко ново преживяване беше безценно.

Шарад беше дар от Бога, даже и когато се напишкваше в леглото, което дяляха, или ставаше нетърпелив, когато тя не успяваше да го разбере достатъчно бързо. Нямаше нито външността, нито темперамента на Айри, но тя можеше да го докосва. Не можеше да си спомни последния път, когато беше докосвала някого. Не си беше дала сметка колко много ѝ е липсвало това усещане. Тя се тревожеше за момчето и се чудеше как да го предпази. Кой знае какво му бяха причинили похитителите или какво щяха да му причинят? Но беше безсилна, също като него. При следващото Пробуждане момчето го нямаше. Експериментът беше приключил.

Моли им се да го пуснат да се върне, но те отказаха. Казаха ѝ, че бил с майка си. Тя не им повярва. Представяше си Шарад, заключен сам в неговия малък кюбикъл, представяше си как острият му ум закърнява с течение на времето.

Безразлични, похитителите ѝ започнаха нова серия от въпроси и упражнения.

Какво ще направят този път? Ще задават още въпроси? Ще ѝ дадат някой друг за компания? Слабо се вълнуваше.

Седна на леглото облечена, чакаше, чувстваше се изморена по онзи дълбок, празен начин, който нямаше нищо общо с физическата умора.

Беше чакала дълго. Беше си легнала и почти беше заспала, когато един глас изрече името ѝ.

– Лилит? – обичайният и тих глас на андрогин.

Тя въздъхна дълбоко и отегчено.

– Какво? – попита.

Но щом проговори, осъзна, че гласът не идваше отгоре както преди. Бързо се изправи и се огледа. В единия от ъглите видя неясната фигура на слаб мъж с дълга коса. Той ли е бил причина за дрехите тогава? Беше облечен в подобно облекло. Нещо, което можеше да свали, когато двамата се опознаят по-добре? Господи.

– Ти – каза тя приглушено – май ще си последната капка.

– Не съм тук, за да те нараня – каза той.

– Не, разбира се, че не.

– Тук съм, за да те отведа навън.

В този момент тя се изправи, вгледа се изпитателно в него и ѝ се прииска да беше по-светло. Шегуваше ли се? Присмиваше ли ѝ се?

– За какво?

– Обучение. Работа. Начало на нов живот.

Пристъпи към него, после спря. Нещо в него я плашеше. Не можеше да се насили да се приближи.

– Нещо не е наред – каза тя. – Кой си ти?

Той леко се развижи.

– *Какво* съм аз?

Тя подскочи, защото насмалко щеше да зададе същия въпрос.

– Не съм човек – каза той. – Не съм човешко същество.